

fíðindablaðið

Sosialurin

Nr. 93 hósdagur 18. maí 1995

69. árgangur

Krónur 7.00

Kaj Mortensen, fiskivinnustovan:

Fiskiveiðu- eftirlitið er ikki nóg gott

- Størsti vansin er, at eftirlitið er býtt sundur millum triggjar stovnar lenjavningargrunnin, vaktartænastuna og fiskivinnustovuna. Hetta er ein ógvulga tung og dýr skilpan. Sjálvsgað átti eftirlitið at verið ein sjálvstæðugur stovnur, eins og lögðin ásetir. Hetta hevði verið effektvari og munandi billgari, sigur Kaj Mortensen

síða 8

**Danskur
embætis-
maður
forstjóri
í Tinga-
nesi**

síða 4

**BJARTI MOHR, Fiskavirkings:
Fleiri virki
verða ikki
latin upp-
aftur**

síða 6 & 7

**Tað er oljan,
sum telur:**

Vónandi finna vit ikki gass

Hetta var ein av niðurstöðunum, fórysír tildeindamenn komu til, ta vitjað varð a oljupallinum Nelson í Norðsjónum

síða 10, 11, 12 & 13

Oljuinnrás komandi dagarnar

Nakrir av fyrstu gestunum i nággju holunum hjá fóroystu oljufyrisingini, tí fyrverandi landsbókasavnsbygninginum, sum verða tikan í bruk nú, verða fimm stór altjóða oljufelög

Ikkji færri enn fimm stór atlensk oljufelög fara komandi dagarnar at vitja i Fóroyum. Talan er um nakra at heiminsins stórustu oljufritokum. Hesar eru Amerada Hess, Chevron, Mobil Oil, Statoil og Enterprise Oil.

Felögini, sum óll leita eittur olju skammt fra fóroystu markinum eytan fyrir Hestlandstrennum, fylgia sera nevnt við, hvat hendir a fóroystu landgrunninum og óll eru tey ahugad í at leita eftur olju her eisini, tå losvi verður givin til tess.

Felögini vitja um sama mundið sum oljuráleggningarnar fer at hava ur i Havn. Nevdin leggur til í lotuni seinstu hond á fyrrekkingarnar til hesar fundir, sum byrja í dag og halda fram allan friggja dagin og leygarlagin.

Eisini DGC, Danmarks Geologiske Undersøgelser, sum fóroystu jarðfræði- og oljumyndgleikar hava tæt samstarv við, fer at hava styringsfund í Havn komandi dagarnar.

Fundirni hjá Oljuráleggningarnar fer, sum byrja seinapartin í dag, skulu eftur ætlanini haldast í nággju holunum hjá oljufyrisingini, sum er bygninginum, id Landsbókasavnin og Formanninssavnin upp-runaliga hildu til í og sum Náttúrugripasavnin hefur hævt innivist í nokur ár.

Ætlanin er at tey ymsu oljufelögini skulu mota oljuráleggningarnar.

Komandi dagarnar umframt landsstýrið. Tað fer so at ganga eftur torni.

Oddamenn í Amerada Hess vitja

Friggjadagur er tað umboð fyrir stóra og kenda amerikanska oljufelagið Amerada Hess, sum viljahuelsa uppá fóroystu oljumyndgleikar og leggmann.

Hetta felagið er eitt tað mest virkna vestan fyrir Hestland, har tað hefur funnud fleiri oljukeldur.

Felagið stendur so eisini a odda fyrir eini oljusamtökum, sum hefur teknat stig til at fara undir samarbeidi á fóroystu landgrunninum. Hini felögini í samtakinum eru tað almenna danske oljufelagið DONG, tað norske Norsk Hydro og tað enska Lasmø. Tað er stutt síðani, at hesi felögini skrivuðu undir eina samstarvatlu.

Tað er so heldur ikki hver sum helst frá hesum stóra amerikanskna oljeflugnum, sum kemur at vitja. Talan er um tveir av ovasti stjórnunum hjá felagnum, Hardmann, sum stendur á odda fyrir óllum kanningarvirksamum í Europa og síðani varforsetin í felagnum Laflaw. Annar teirra fer heimleidstil í New York eftir Fóroyavítjanina at taka við sum ovasti fyrir fyrirtækuna.

Teir hædr skulu hitta oljuráleggningarnar vndina friggjadagin millum klokkar 15 og 17. Teir fara á fundinum at kunna

Atlantic Margin Group

Manadagin kemur so tururi til tey try felögini í samtakinum Atlantic Margin Group. Tey eru Statoil, Mobil Oil og Enterprise Oil. Hesi tóku seg saman í eitt samtök fyrir umleid einum ári síðani - eisini við til fyrir eygad at fara undir kanningar a fóroystu okki.

Felögini hava í hyggju at fara undir ávisar kanningar undir Fóroyum í næstum og fari umboðini at boda frá hesum manadagini. Ikkji færri enn 10 fólk verða viðá til Fóroyaferðini hesaferð.

Tyndagin eiga so tað stóra og kenda oljufelagið Chevron torn. Hetta er fyrstu ferð, at felagið sendir umboð til Fóroya.

Sosialurin hefur annars frætt, at eisini fleiri onnur oljufelög eru hugað at koma til Fóroya at hitta fóroyaskar myndgleikar. Tíðindi, sum vit ikki hava fingið vattad, siga, at enn eitt oljusamtök er við at finna saman. Hetta fevnir um BP, Shell og norske Saga.

jan

Dia Midjord, blað- og myndamaður a Dummalætting umboð a Sikorsky-tvrluni við kos mot Nelson oljupallunum. Mynd jan

Á kunningarferð í og kring Norðsjógvini

Tað er einki, sum bendir á, at ahugin hjá oljufelögnum fyrir Fóroyum, er við at minka. Heldur tvorturimið. Tað siggja vit ikki minst óti innars, sum verður komandi dagarnar av umboðum fyrir stor atlensk oljufelög.

Oljufelögini koma henda vegin fyrir at visa fóroyskum myndugleikum, at tey fylgja gongdini við Fóroyar.

Hinvegin vilja fleiri a oljufelogenum eisini kunna fóroyiska almenningin um, hvat tey standa fyrir, hvussu tey arbeiði og hvussu oljuvinnan sum heild er bygd upp, her verstakliga í londunum, sum

arbeiða í oljuvinnuni f Nordjónum.

Tað var við hesum fyrir eygad, at oljusamtakið

-Atlantic Margin Group- í fórmánaði beyd umboðum fyrir fóroyar fjalmiðlar á eina kunnandi ferð.

Ferðin byrjaði í Stavanger, í norska oljubovudastöðnum, har norska fyrirtakan Statoil var vertur. Síðani varð hildið fram til Aberdeen, sum er bretiski oljubovudastöðurin. Har var Mobil Oil vertur.

Úr Aberdeen gekk leidin so eisini eystra f høvdi til ein av teimum nággju og mest framkommuni oljupallunum í Nordjónum.

Seinasti steðgur á hesi ferð var í London, har Enterprise Oil var vertur.

Tíðindablaðið Sosialurin var ein av fóroystu fjalmiðlunum, sum varð umboðsdur í ferðalagnum.

Vit fara her og í komandi blöðum at trúa í eitthvert frá hesi ferð, sum vit halda hevir áhuga fyrir það fóroya almenningin men eisini fyrir tey fólk, sum í dag og í framtíðini hava og skulu hava okkurt tilknýti til fóroyiska oljuvinnu tað veri seg politikar, oljumyndgleikar, vinnulífsvólk, útbugvingarstovnar osfr. jan

Nelson oljupallurin madskeidis í Nordjónum. Mynd jan

Trónur Djurhuus, sjónvarpsstjóri, Jógvan Arge, varastjóri í útvarpinum og Dia Midjord, blaðmaður á Dimmalaettung her í fullari "mondasju" júst lendir á oljupallinum Nelson í Nordsjónum
Mynd Jan

Blaðstjórin á Tíðindablaðnum Sosialnum umhord á Sikorsky tvrlni við kós móti Nelson oljupallinum í Nordsjónum. Mynd Dia Midjord.

Umborð á oljupallinum Nelson í Nordsjónum:

Mögulig oljuvinna við Føroyar útilokar stóru oljupallarnar

Leidin gongur cystur í havteir umleið 200 kilometraars ur Aberdeen til stóra oljupalli Forties, id liggar skamti fra norske marktinum Kósin er sett móti einum av smærra grannunum hjá stóra Forties feltnum, nevnliga so gott sum spild urnýggja gullegingnum í oljuvinnum í Nordsjónum. Nelson.

Tad er ikki av tilvild, at hetta heldur nyggja oljufelagið Enterprise Oil hevur valt at kalla henda sin fyrsta oljupall upp eftir kenda brettska admiralinum Nelson.

Eins og tad hen fansi ein Nelson í forbum, sum finst tad bert ein oljupallur, sum tolir at verða uppkallaður eftir hesum fyrir bretur verat til arbeids á pallinum í tvær vikur.

inum

Væl bjálvaður og tryggarður í yvirlivlitsbunad stevnur tú nu heinti nrður móti ti so eyðkenda tyrludekkinum sum finst á vllum oljupallum og sumer brugvinni til umverðunar. Tann stóri russiski Sikorsky helikoptarin lendir í vllum góðum, og syra føroyskir journalistar og fimm oljuverðsmenn stiga niður á dekkid. Fyrn hesar ungu menn í offshore-vinnuni er hetta bara vanliga rutina. Tær hava jüst verdi í land í tvær vikur, og skulnir aftur til arbeids á pallinum í tvær vikur.

Ein holt nyggj verð

Fyrni okkum journalistar er heiti óvristi. Hetta er heili nyggj verð fyrir okkum. Tad er fyrstu ferð vit vitja ein oljupall og hugsa vit, at heiti helst eisini er seinastu ferð. Verður olja funnin við Føroyar, so verða tad ikki oljupallar af hesum slag.

Sum fara at stinga seg upp sum hundaland uti á land grannum. Tá verða tad helst flóandi framleidsluskip, id fara at geta arbeid

id, sum i dag verður gjort a teimum mongu oljupallum eftir nái í Nordsjónum.

Eitt litlu leið er av norðri men einki sum bilar Larmurun frá tyrluvungunum er ógiltur. Vit verða alt fyri eitt ferdir til bustadinnar, sum liggja a norðar síðu av pallinum, so langt burtur frá framleidsluokinum sum gjörligt. Tú varast alt fyri eitt, at ein oljupallur sum hesin er einki minni en ein litlu byur, har alt er gjøgn umhugsad og lagt soleidis tilgritis, at trygðin altid — altid — er í háseti.

Komir innar fara vit ur tu heldur tunga bunanum og skifta í onnur meira letti arbeidsklaði, tykkukar gummistöflur, hjálm og verjubrillar. Hetta lá all klari til hvønn einstaka. Vit høvdú sagt frá stódd frammanundan.

Vit fungu heinanvegin greidt bod um ikki að brúka myndatolð úti á sjálvum arbeiðsdekkinum. Blitzmáttu vit so slettis ikki brúka. Er herti litlu ferðil av gassi í luftini, so kann blitzið seta eld í tad heila

Høvi var síðan at siggja allan oljupallin og tosa við arbeidsfolkid

Tann mest framkomni pellurin

Tú merktu alt fyri eitt, at manningin, id bert telur 110, hetta er munandi minni enn á teimum «gomil» oljupallinum. Id hava upp til 400 mans umhord, er sera errin av sinum arbeidsplássi. Sum navnid ber hodi um er Nelson oljupallin ikki nakar heili vanligur oljupallur.

Hetta skal skiljast soleidis, at hann telist millum teir mest framkomnu í heiminum í dag. Og hesum kann ein takka teimum heldur ungum, væluthánu og royndu verkfroðngunum og «offshore»-fólkunum hjá Enterprise fyrn.

Hesi hava nevnliga lagt seg eftir at hyggja ein oljupall, sum er nögg framkomari enn aðrir og sum harvild eisini gevur nögg stórra yvirskot.

Alt er gjort so rationelt sum hugsast kann og sjálvur kommando/kontrol-sentr

oljudropu undir allari vitjanini umhord. Men náð av gassi fer so upp í loft. Men meginparturinn av gassimum fer viðari gjøgnum oljuleidningin inn á meginlandi.

Tá vit seinni vitjaðu á høvðstöðin hjá Enterprise á Trafalgar Square í London dildu oddameninir har heldur ikki fyrn, at ten voru sera stoltir av og fegnir um fyrsta oljupall felagsins. Nelson

Sprænir pengar upp ur undirgrundini

Hann sprænir nevnliga pengar upp ur undirgrundini - so mikil og nogvar, at Enterprise i dag er eitt felag til stórar framtenging og verður í dag megv virum millum stórar oljutelögum. Táð er eitt táð stóresta sjálvstæðuga oljatelfagi Bretlandi í dag.

Ikkje so lögð heldur. Tin meðan flæstu av grannapall umum í Nordsjónum framleida eina tunnu av olju fyri millum 3 og 4 dollara, so klara teir hefti a Nelson fyri millum 1 og 2 dollara. Við eina framleiðslu upp á 160.000 tunnum um dagin verður talan um stórar pengarinnar.

Kemur tu ur Føroyum og ikki er vanur við tey hefti stóra tólmu, so verður tu nerum svímbul, ta tu so spakuliga rovinr at leggja saman og faldla tólmu við dollarakursinum.

Nelson framleidir tyri godar 20 mill kr um dagin. Sóknunni vit sjálvireknaut, hvussu örandi stórar upp hæddir talan verður um eftir bara einum ar.

Og taká vit so heba einu kelduna, sum Nelson pallurin stendur óman a, so er hon mett at gøyma einar 450 mill tunnar av olju. Hetta er umleid sama noegd, sum hvor av teimum báðum oljekeldunum hja BP vid fóroyaska markið. Formaven og Schiehallion, eru mettar at gøyma.

Gera vit so eitt littri tanka eksperiment og flyta okkum inn á fóroyiska landgrunnum, so skilja vit bræddinga, hvussu nogvir pengar kunnu vera í oljuni, nò bert una.

ein oljukelda sum Nelson leggar 20 mill kr eftir seg um dagin

Stórar tilgur

Men em kemur ikki sovandi ella øksepis til eina slíka inntoku. Enterprise hefur brukt sera stórar upphæddir til at byggja Nelson og menna betta oljauk, id tyritókan stendur sum operatorur fyri. Talan er um góða minn kr.

Stóðgurin umbord er bert triggjar timer. Men hesa tíðina hefur tu soeisini høvu at fáa inntu ein heilt nvggi an og fremmandan heim.

Folkini, sum arbeida um bord, dama væl, og tey eru eisini væl lönt. Táð halda tey soeisini vera rimuligt, ti tey eru burtur heimanfra í tjútan dagar, har tey oftani arbeida upp í 15 timer um sambordið. Haratrátt er talan um eitt sera vandamikil arbeidi. At arbeida við olju og gassi vil altid verða mett vandamikil, hvussu trygt arbeidsplassið en er. Tið lóninna eisini hærettr.

Men táð er so ikki bert til at arbeida, eta og sova umbord. Har er eisini gjort nogt tyri manningina, so leidis at hon skal hava okkurt ítriv í frílotunum. Sum nakad heilt nyt hava teir umbord a Nelson utvegað sær tvey stor billardbord. Hetta var so fyrtu og helst einastu ferð, at undirritandi fekk høvu at triva i kona umbord a einum oljupalli.

Eftir at hava tingið ein godan bita og mjólk, allur rusandi logur er bannadur umbord einsvælo og roykking varð að farið í tjukkja yvirhlífisbunan og í tyrluna.

Nogv óðrvist við Føroyar

A veg að til Aberdeen i Sikorsky tvýlunirnir hafa gera tær eina mynd av, hvussu fer at siggja ut a

fóroyiska landgrunnum um nokur ar, um olja verður tunnin har.

Givð er, at táð verður so ikki nær namind til við i dag siggja i Nordsjónum. Her finnast heilir byr uti i havinum, har táð búleikast tusundtal oljufolki.

Táð verða istaðin stórr framtíði framleiðsluskip, sum koma til liggja á sama stadi alt árið. Tey fara bæði at kunna framleida og gøyma olju, sum sidan verður flutt viðari við tangaskipum. Her i Nordsjónum er infrastrukturin so mikil væl ubygður, at óll oljan og alt gassini fer inn á meginlandið gjøgnum

vildi talan verði um upp til 1000-metra dypi. Tær tilgurnar kann ein olju vinna i slikum farvatni als ikki bera.

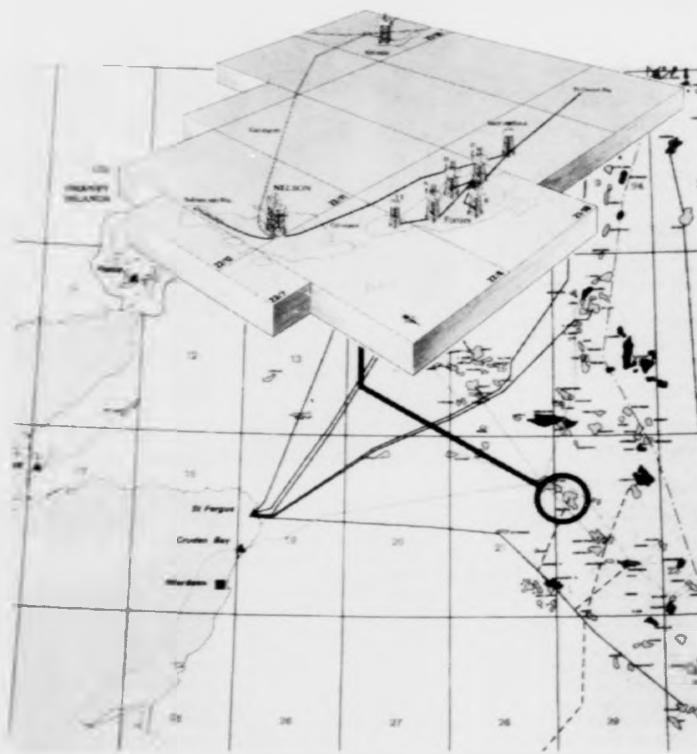
Ti venur tu teg alt tyri eitt til tankan, at táð verður ikki hefta slagið av arbeidsplasum, sum vit fara at siggja á havleinum millum Føroyar og Hetland um nokur ar.

Táð verða istaðin stórr framtíði framleiðsluskip, sum koma til liggja á sama stadi alt árið. Tey fara bæði at kunna framleida og gøyma olju, sum sidan verður flutt viðari við tangaskipum. Her i Nordsjónum er infrastrukturin so mikil væl ubygður, at óll oljan og alt gassini fer inn á meginlandið gjøgnum

Her er hann í millum oljufolk nevndur gull eggjir oljupallurin Nelson i Nordsjónum. Hann framleidir olju og gass fyrir 20 mill kr um dagin. Felagið Enterprise, sum eigur hann, hefur stórar ahuga fyrir fóroyiska ókinum. Mynd jan

leidningar á havbotninum. Sílik leidningar fara vit nevyan heldur at siggja við Føroyar í fyrtu atlugu. Táð verður ov dýrt at leggja teir a stóru dyptum.

Samanumikud gerst tu eftir vitjan umbord a einum

Nelson oljupallurin er 200 kilometra vestan fyri Aberdeen og er granni hja ti risastóra Forties-feltum.

Inn i kontrolrumminum á Nelson. Þia Midjord og Jógvan Arge saman við "skiparanum". Mynd jan

Leidin gongur heimastur til Aberdeen av Nelson oljupallinum. Sjónvarpumáðurin og utvarpumáðurin seta út i kortið. Mynd Jan

→

Oljupalli í Nordsjónum grindur yvir, at ein mogulig fóroysk oljuvinni fer at verða heilt óhrni.

Tó so, at flestu tænastur verða tær somu. Eitt nu er neydugt við stóðugari tyrluflugving millum land og pallskip. Neydugt er við supplyskipum á ligga átinum og neydugt er við goymslum, havnaanlegg um ol. á landi til at tæna oljuvinnuni.

Ein "vanlukka" finna fóroyingar gass

Medan tu situr har í tyrlumi og nækkast strondini kemur tær til bræddliga til hugs ómijja hjá einum av verktröðingunum hjá Enterprise Oil. Hesin helt nevnuliga sýr, at fóroyingar mattu vóna, at tær var olja og ikke gass í fóroysku undirgrundini. Sjálvandi er altið nákd af gass knytti at oljukeldum, men nögdnin kann variera

ormetaliga nögv. Oljutelvini, sum arbeida í Nordsjónum í dag hovdu verið mest fegin, um terrakeldur í nögv stóri mun voru geymdu olju heldur enn gass. Hetta kemur av, at tær krevst stórløga til faa gassid til holdar og flut til marknæðin. Sum er marknæðin eisini avmarkadur.

Tær longu nokkav gassia marknæðinum, og tær kan ikki lona seg at bruka storar upphæddir at faa gassid til holdar eisini, har tu arbeidið við oljuni. Tær spurnur urin, hvussu vel tær losyss seg at flyta smærri nögdir av gassi, tá tu legur stórest dentin á oljuframleidsluna. Er tu heppin at kunnaka nytta eina verandi oljeleiðing, so kann hetta forsvara, men finst ongin slik í grannalagnum, so mást tu sleppa av við gassid onkursvegna. Tú sleppur ikki at brenna alt av, til harvið dálkar tú umhvørvi. Til eru nögv oljufelag noydd til at bruka stórar upphæddir til tess at faa gassid níðurauftur í undirgrundini.

Ta vit koma at prata við verktröðinum umboð a Nelson um möguleikarnar at finna olju við Fóroyar sigurhann vidétt, atso er at vóna, at gassid bert er ein viðtaningur.

I Fóroyum er sýn tæd fyrsta engin infrastrukturur, sum kann flyta gassid viðar. Tvís til til verða noyddir til at faa gassid til holdar adrar vegir og tær kann tær bliva sera dýr. Einasti utsegurin kann til verða, at bruka nögvur pengartil til faa gassidniður aftur í undirgrundina. Tí vóni eg sýn tykkum, at tit ikki finna stórvægis av gassi í undirgrundini sigur hann.

Heimferdin av Nelson oljupallinum gekk sum hon skuldi.

Eftir henda túnin varð gott at sleppa at hvila seg, tí morgunin eftir skuldi vit hitta umboð týr stóra amerikanska oljufelagið Mobil Oil, sum eisini hefur stóran áhuga sýn fóroyiska ökinum.

jan

DANNY TRANSPORT

– tá okkurt skal koyrast ella goymast

TH. 19192

Lívdin, Dj. i Gøtugotu 1

Oploð er aðeins: Mikukvæld frá kl. 20-23, frigglekvæld og leyarkvæld frá kl. 19.00 til 01.00, og sunnukvæld frá kl. 19.00 til 23.00.

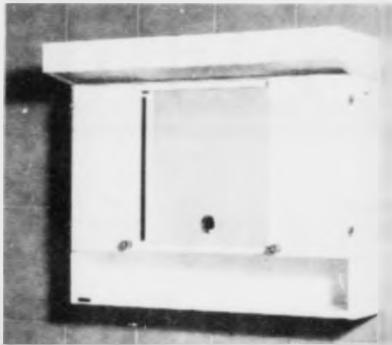
Alduremríð er 16 ár.

Pilurin visir, hvor Nelson oljupallurin er

VII hava ALT til BADIRUMÍÐ

- t.d. stórt úrval av baðirúms-skápurum frá HAFA

»Silvia« B 90 / H 69 / D 15

ROTTU PRÍSIR & BESTA DYGD

Olli við spegilshurðum utan/innan og i ervaljós-inum, sum fæst til olli skápinu, 110/220 V við þjóð.

Vitjið framsýning okkara á Hálsi ella ringið og fáið tilfari sendandi

Svend Krosstein
Falkavegur - TH. 14600

VHS
AN HÍMI Í VATN
HETAVÉRK SANITET

TVINGSILSSOLA

Hósdagin
8. júní 1995,
kl. 13.10

verður á dómarskrivstovuni C. Pleyensgøtu 1,100 Tórshavn, hildin tvingsilssola yvir matr. 1015 a. Tórshavn, íð liggr á Dr. Dahlsgøtu 7, 100 Tórshavn (AS nr. 95/1995).

Ognin er eitt grundeki, stórt 430 kvm smb. tingbók við ástandandi sethusi í kjallara-, stovu- og loftshædd við tilbygningi, gjörd av betong og takt við jami.

Tvingsilssolan er umboðin av Advokatfelagnum, Bryggjubakki 22 v/ Jørgen E. Elleisen, adv. (Inn. nr. 37892), sum kann gøva nærra upplýsingar um ognina og sum nærra avtalá kann gerast við, um ynski er at siggja ognina.

Soluuppergerð kann umboðast hjá nevnda advokati ella hyggjast igjögnum a dómarskrivstovuni.

Føroya Futarættur,
tann 16. maí 1995
Henrik Engell Rhod
dm.

Føroya Futarættur,
tann 16. maí 1995
Henrik Engell Rhod
dm.